ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут залізничного транспорту

Факультет «Управління залізничним транспортом»

Кафедра «Екології та безпеки життєдіяльності»

Затверджую

Завідувач кафедри ЕБЖ
О.Я. Пилипчук _____
Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач	Кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач Савчук Марина Вікторівна
E-mail	savchuk_mv@gsuite.duit.edu.ua
Навчальна дисципліна	Екологічна експертиза
Офіційна назва освітньої програми	Екологія транспортної інфраструктури
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 «Природничі науки»
Спеціальність	101 «Екологія»
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Цикл дисциплін професійної підготовки, вибіркова
Мета вивчення дисципліни	Метою викладання навчальної дисципліни «Екологічна експертиза» є опанування методами комплексної, науково обґрунтованої оцінки ефективності та достатності заходів щодо охорони навколишнього природного середовища і раціонального використання природних ресурсів.
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, біології, охорони довкілля і збалансованого природокористування, сформувати рівень знань та умінь що стосуються різних методів екологічної експертизи та основних правил оформлень документів.

Загальні компетентності	**ЗК02.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. **ЗК03.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. **ЗК06.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). **ЗК07.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. **ЗК11.** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові) компетентності	**ФК4.** Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства. **ФК5.** Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з діяльністю підприємств транспортної інфраструктури. **ФК6.** Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління на підприємствах транспортної інфраструктури. **ФК8.** Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі. **ФК10.** Здатність до використання сучасних інформаційних ресурсів для екологічних досліджень. **ФК11.** Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування. **ФК12.** Здатність до опанування міжнародного та вітчизняного досвіду вирішення регіональних та транскордонних екологічних проблем.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Модуль 1

«Головні аспекти, нормативна база, державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи»

Тема 1. Історико-правові аспекти експертування.

План теми:

1. Історія експертування
2. Правові аспекти експертування.

Розглянуто історико-правові аспекти експертування, описано важливі заходи в справі експертної діяльності такі, як уніфікація, типізація і стандартизація. Висвітлено складові фундаменту екологічної справи.

Література: 1, 2, 3, 4.

Ключові слова: експертування, історія, уніфікація, типізація, стандартизація.

Тема 2. Екологічна експертиза в Україні та світі. Мета, завдання і принципи екологічної експертизи.

План теми:

1. Екологічна експертиза в Україні.
2. Екологічна експертиза у світі.
3. Мета, завдання і принципи екологічної експертизи.

У темі розглянуто значення і шляхи здійснення екологічної експертизи в Україні та світі. Розкрито основні поняття, мету, завдання, об'єкти, суб'єкти та принципи екологічної експертизи.

Література: 1, 2, 3, 4.

Ключові слова: екологічна експертиза, принципи, завдання.

Тема 3. Державне регулювання та управління в галузі екологічної експертизи.

План теми:

1. Компетенція Верховної Ради України в галузі екологічної експертизи.
2. Компетенція Кабінету Міністрів України в галузі екологічної експертизи.
3. Компетенція місцевих Рад у галузі екологічної експертизи.
4. Компетенція Міністерства екології та природокористування України.
5. Компетенції відділу державної екологічної оцінки та територіальних еколого-експертних підрозділів.

В темі розкрито основи державного регулювання та управління в галузі екологічної експертизи. Представлено компетенції в галузі екологічної експертизи: Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, місцевих Рад, Міністерства екології та природокористування України, відділу державної екологічної оцінки та територіальних еколого-експертних підрозділів.

Література: 1, 2, 3, 4.

Ключові слова: регулювання , управління експертиза, компетенція.

Тема 4. Форми екологічної експертизи та статус експерта державної екологічної експертизи.

План теми:

1. Державна екологічна експертиза.
2. Громадська екологічна експертиза
3. Екологічні експертизи зацікавлених юридичних і фізичних осіб.

Розглянуто форми екологічної експертизи та статус експерта державної екологічної експертизи. Детально розглянуто основні напрямки роботи щодо організації та проведення державної екологічної експертизи. Представлено шляхи здійснення, об'єкти та види діяльності державної, громадської та інших екологічних експертиз. Відмічено права і обов'язки експерта екологічної експертизи.

Література: 1, 2, 3, 4.

Ключові слова: екологічна експертиза, експерт, статус, форми.

Модуль 2.

«Основні методологічні підходи та алгоритм здійснення екологічної експертизи об'єктів»

Тема 5. Процедура проведення державної екологічної експертизи.

План теми:

1. Проведення державної екологічної експертизи.
2. Оскарження висновків державної екологічної експертизи.

Розглянуто процедуру здійснення екологічної експертизи, а саме, підготовча, основна та заключна стадії. Відмічені граничні строки проведення державної екологічної експертизи та процес прийняття або оскарження висновків державної екологічної експертизи.

Література: 1, 2, 3, 4.

Ключові слова: екологічна експертиза, висновки, процес, оскарження.

Тема 6. Методологічні підходи оцінки впливу на навколишнє природне середовище.

План теми:

1. Оцінка впливу на навколишнє середовище (ОВНС):напрямки, мета, завдання.
2. Структура розділу ОВНС.
3. Оцінка екологічних ризиків.

У лекції представлено інформацію щодо методологічних підходів оцінки впливу на навколишнє природне середовище. Розглянуто структуру розділу ОВНС, підходи та види, складові та оцінювання екологічних ризиків.

Література: 1, 2, 3, 4.

Ключові слова: ризик, екологічна експертиза, ОВНС.

Тема 7. Особливості проведення комплексної державної експертизи.

План теми:

1. Об'єкти комплексної державної експертизи.
2. Порядок проведення комплексної державної експертизи.

Розглянуто об'єкти комплексної державної експертизи та особливості проведення комплексної державної експертизи.

Література: 1, 2, 3, 4.

Ключові слова: комплексна державна експертиза, оцінка, процедура.

Тема 8. Здійснення стратегічної екологічної оцінки.

План теми:

1. Стратегічна екологічна оцінка (СЕО):мета, об'єкти, принципи, цілі і завдання.
2. Процедура проведення СЕО.

У лекційному матеріалі розглянуто інформацію щодо здійснення стратегічної екологічної оцінки. Висвітлені основні поняття, мету, об'єкти, принципи, цілі і завдання СЕО. Детально розписано процедуру проведення СЕО.

Література: 1, 2, 3, 4.

Ключові слова: СЕО, процедура, експертування.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання	**ПРН-04.** Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки. **ПРН-07.** Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду. **ПРН-08.** Уміти проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень. **ПРН-15.** Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів. **ПРН-16.** Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі. **ПРН-17.** Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 20 балів Проміжний контроль - 40 балів Підсумковий контроль – (залік) - 40 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамен, залік).

Підсумкові бали навчальної дисципліни = Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем) + Кількість балів за підсумковим контролем

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.

80-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
65-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
21-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота що потребує доробки
1-20		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Волошина Н.О. Екологічна експертиза: Навчальний посібник / Н.О. Волошина. – Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2017. – 107 с

2. Добровольський В. В. Екологічна експертиза :Навчальний посібник / В. В. Добровольський. – Миколаїв : Видавництво ЧДУ ім. Петра Могили, 2013. – 220 с.

3. Федючко М.І. Екологічна експертиза : навчальний посібник / М. І. Федючка, Т. М. Коткова, С. І. Матковська, О. В. Іщук, Т. В. Пінкіна, М. М. Світельський; за заг. ред. М. І. Федючки / 2-ге вид., доп. І перероб. – Херсон : Олді-плюс, 2019. – 144 с.

4. Екологічне право України. Академічний курс: Підручник / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – 720 с.

Допоміжна

1. Основи екології та екологічного права [Текст] : навчальний посібник / Ю.Д. Бойчук, М.В. Шульга, Д.С. Цалін; За заг. ред. Ю.Д. Бойчука і М.В. Шульги. - 2-е вид., випр. і доп. - Суми : ВТД "Університетська книга", 2005. - 368 с.

2. Баб'як О.С., Біленчук П.Д., Чирва Ю.О. Екологічне право України. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів. – Київ: Атіка, 2000 р.

3. Закон України «Про екологічну експертизу» Затверджений Президентом України 09.02.1995 р., № 45/95-ВР.

Інтернет-ресурси

1. Протокол Європейської економічної комісії ООН про стратегічну екологічну оцінку // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0775-13#Text

2. Бобровський А. Л. Екологічна оцінка та екологічна експертиза. Підручник. Рівненський державний гуманіст. Університет. Рівне : Зень О., 2015. – 525 с. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidruchniki.com/75686/ekologiya/ekologichna_otsinka_ta_ekologichna_ekspertiza.